

Beleidsnotitie Erfbeplantingen

Herschreven versie behorende bij het Omgevingsplan Buitengebied 2016

1 Inleiding

Erfbeplantingen vormen kenmerkende landschappelijke en cultuurhistorische elementen in het landschap. Daarnaast kunnen erfbeplantingen bijdragen aan een landschappelijke inpassing van ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving van het buitengebied en aan de rand van het stedelijk gebied. In het Omgevingsplan Buitengebied Boekel 2016 is voor vrijwel alle ontwikkelingen opgenomen dat er minimaal sprake moet zijn van aan te leggen erfbeplanting. Minimale kwaliteitseisen voor deze erfbeplanting zijn in het Omgevingsplan zelf niet opgenomen. Deze beleidsnotitie beoogt hierin te voorzien.

2 Doel van deze beleidsnotitie

Het doel van de “*beleidsnotitie erfbeplantingen*” is om alle ontwikkelingen optimaal in te passen in het landschap en hiermee de kwaliteit van het landschap tenminste te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Erfbeplanting is een basisinspanning voor alle ontwikkelingen in het buitengebied.

Om dit te bereiken worden in deze beleidsnotitie minimale technische en inhoudelijke kwaliteitseisen voor de verplichte erfbeplantingsplannen bij ontwikkelingen in het buitengebied vastgelegd. Alle erfbeplantingsplannen moeten voldoen aan de in deze notitie vastgestelde kwaliteitseisen (toetsing). Deze beleidsnotitie is dan ook de handreiking die initiatiefnemers kunnen gebruiken bij het uitwerken van de ontwikkeling in een concreet plan c.q. concrete aanvraag (handreiking).

3 Waarom erfbeplanting?

Een erfbeplanting is het geheel van bomen, struiken en andere natuurlijke elementen op een bouwperceel. Bij een goede erfbeplanting vormen deze groene elementen en de gebouwen visueel één geheel. Een erfbeplanting kan bijvoorbeeld bestaan uit vrijstaande bomen, laanbomen, houtsingels, kleine bosjes, poelen en andere waterelementen, heggen en laag- en hoogstamboomgaarden. De gemeente Boekel wil de aanleg om diverse redenen stimuleren:

- ☐ In plaats van een schutting, gaas of prikkeldraad kan het erf ook met beplanting fysiek ingedeeld worden. Hierdoor verfraait het erf en ontstaat er een prettigere leefomgeving die ook beschutting geeft en privacy schept.
- ☐ Beplanting kan gebouwen tegen weersinvloeden beschermen en onder andere zorgen voor schaduw waardoor het klimaat beïnvloed wordt.
- ☐ Mooie gebouwen komen door een goede erfbeplanting beter tot hun recht.
- ☐ Minder mooie gebouwen kunnen met beplanting worden gecamoufleerd.
- ☐ Door een juiste beplantingskeuze wordt het erf beter in het omliggende landschap ingepast. Passend bij het karakter van de streek. Beplanting accentueert de plek van het gebouw of de boerderij en vergroot de herkenbaarheid van het erf in de leefomgeving.
- ☐ Erfbeplanting is vaak ook ecologisch waardevol voor allerlei soorten vogels, vlinders en andere kleine dieren.
- ☐ Erfbeplanting kan ook de verspreiding van fijnstof verminderen, afhankelijk van de gebruikte soorten en omstandigheden.

4 Wanneer is er een erfbeplantingsplan nodig?

Erfbeplantingsplannen zijn via de regels in het Omgevingsplan rechtstreeks gekoppeld aan bepaalde ontwikkelingen en/of vergunningen. Soms zelfs aan het toestaan van een bepaald gebruik. Dit is voor

Beleidsnotitie Erfbeplantingen

Herschreven versie behorende bij het Omgevingsplan Buitengebied 2016

het gehele plangebied van het Omgevingsplan van toepassing. Het Omgevingsplan is daarin bepalend. In de regels is opgenomen wanneer erfbeplanting verplicht is.

4.1 Basisinspanning

Zoals gezegd is erfbeplanting een basisinspanning voor iedereen. Erfbeplanting kan echter niet worden opgelegd bij bestaande situaties of rechten. In tegenstelling tot het oude bestemmingsplan Buitengebied 2005 is erfbeplanting in het Omgevingsplan wel beter verankerd als basisinspanning en kan het ook betrekking hebben op direct vergunbare gebouwen en/of bouwwerken, maar ook op veranderend gebruik.

4.2 Landschappelijke inpassing

Erfbeplanting is een vorm van landschappelijke inpassing. Bij grotere ontwikkelingen heeft landschappelijke inpassing een veel belangrijkere rol. Landschappelijke inpassing heeft echter ook betrekking op de situering van gebouwen, de vorm en de verschijning van gebouwen. Het gaat daarbij veel meer om hoe de ontwikkeling in het grotere plaatje past. Erfbeplanting gaat over de inrichting van het erf c.q. bouwperceel.

4.3 Buitenplanse ontwikkelingen

Bij ontwikkelingen die buiten het Omgevingsplan heen gaan, zoals een volledige herziening of buitenplanse afwijkingen op basis van de landelijke wetgeving, is erfbeplanting in alle gevallen ook verplicht. Vaak wordt dit landschappelijke inpassing genoemd op grond van bijvoorbeeld de wet of de provinciale regels. Zoals hierboven gezegd is erfbeplanting niet helemaal hetzelfde als landschappelijke inpassing.

5 Het erfbeplantingsplan

Erfbeplanting moet bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving tot een verhoogde kwaliteit van het buitengebied leiden, maar ook aan de randen van het stedelijke gebied. Om de beoogde kwaliteit te kunnen realiseren moet het onderliggende erfbeplantingsplan ook van voldoende kwaliteit zijn. Om deze kwaliteit te borgen zijn in dit hoofdstuk een aantal technische en inhoudelijke kwaliteitseisen voor erfbeplantingsplannen benoemd. Daarnaast wordt er een aantal tips en suggesties gegeven die kunnen worden meegenomen bij het opstellen en uitvoeren van een kwalitatief goed erfbeplantingsplan.

5.1 Technische eisen erfbeplantingsplannen

Een erfbeplantingsplan moet voldoen aan onderstaande technische eisen.

- 1) Een erfbeplantingsplan bevat tenminste de volgende drie onderdelen:
 - a) een ontwerptekening (schaal 1:200 – 1:1000, afhankelijk van het bouwperceel) met een korte onderbouwing en waar nodig detailtekeningen. Op de ontwerptekening zijn de volgende zaken aangegeven:
 - i) alle bestaande en nieuwe bebouwing, inclusief aanduidingen “bestaand” en “nieuw”;
 - ii) bestaande en nieuwe beplantingsstroken en –vlakken, inclusief aanduidingen “bestaand” en “nieuw”;
 - iii) bestaande en nieuwe verhardingen, silo's, paden en andere voorzieningen op het perceel, inclusief aanduiding.
 - b) een onderhoudsplan met een beschrijving van het eindbeeld van de beplanting.

Beleidsnotitie Erfbeplantingen

Herschreven versie behorende bij het Omgevingsplan Buitengebied 2016

- c) een soortenlijst van de toe te passen soorten en een onderverdeling in aantallen of percentages (bosstroken of singelbeplantingen).
- 2) Een erfbeplantingsplan wordt in overleg met een deskundige partij opgesteld en ter beoordeling bij de gemeente aangeleverd. Deskundige partijen zijn in deze de volgende:
 - a) Stichting "Het Brabants landschap";
 - b) Veldcoördinator stimuleringskader Groenblauwe diensten;
 - c) Dienst Landelijk Gebied (DLG);
 - d) Staatsbosbeheer c.q. Natuurmonumenten;
 - e) Erkende hoveniers en/of landschapstekenaars.

5.2 Inhoudelijke kwaliteitseisen erfbeplantingsplannen

Het belangrijkste doel van erfbeplanting bij nieuwe ontwikkelingen is dat er wordt voorzien in een goede inpassing van (bedrijfs)gebouwen en afscherming van storende elementen. Om dit doel te bereiken moeten erfbeplantingsplannen tenminste aan de volgende inhoudelijke kwaliteitseisen voldoen. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de inhoudelijke kwaliteit van het plan en voor de realisatie en de instandhouding van de erfbeplanting:

- 1) Er worden alleen inheemse soorten beplanting gebruikt. Dus geen gebiedsvreemde soorten, zoals coniferen en Amerikaanse eiken, maar bijvoorbeeld beukenhagen en zomereiken.
- 2) De beplanting en de structuur is afgestemd op de omgeving. Omgevingskenmerken zijn van belang bij de keuze van de soorten, structuren en schaalgrootte.
- 3) Er bestaat een duidelijke samenhang in de terreinindeling tussen de beplanting en de bedrijfsgebouwen. Beplanting moet geen belemmering vormen voor de (toekomstige) bouwmogelijkheden.
- 4) Erfbeplanting mag binnen én buiten het bouw- en functievlak worden gerealiseerd, mits:
 - a) de grond in eigendom is van de initiatiefnemer, en
 - b) dit niet strijdig is met de regels van hogere overheden / instanties.
- 5) De bereikbaarheid van bebouwing én groene elementen (de erfbeplanting) moet geborgd zijn. Een groensingel tegen een varkensstal aan kan moeilijk worden onderhouden en beide zullen hierdoor aan kwaliteit verliezen.
- 6) De erfbeplanting heeft een omvang van tenminste 20% van het totale oppervlakte van het bouwvlak, danwel functievlak, waarbij navolgende regels gelden:
 - a) Indien het bouw- of functievlak groter of gelijk is aan 3 hectare, bedraagt de minimaal te realiseren erfbeplanting 6.000 m²;
 - b) Indien het erfbeplanting betreft ten behoeve van de landschappelijke inpassing van teelt ondersteunende voorzieningen en daarmee gelijk te stellen vormen van ruimtebeslag, zoals zonneweides, geldt de volgende minimale omvang:

Ruimtebeslag activiteit	Minimaal oppervlak erfbeplanting
<10.000 m ² (< 1 ha)	20%
10.000 m ² – 40.000 m ² (1 tot 4 ha)	10%, doch minimaal 2.000 m ²
40.000 m ² – 100.000 m ² (4 tot 10 ha)	7,5%, doch minimaal 4.000 m ²
>100.000 m ² (> 10 ha)	5%, doch minimaal 7.500 m ²

- c) Reeds gerealiseerde erfbeplanting en landschappelijke inrichting, welke van voldoende kwaliteit is, tellen mee voor deze 20%-norm, mits in eigendom van de initiatiefnemer;
- d) Indien het bouwvlak kleiner is dan het bijhorende functievlak, dan geldt deze 20%-norm ten opzichte van het functievlak.
- 7) Oppervlakten die, voorafgaand aan een ontwikkeling waarbij erfbeplanting verplicht is gesteld en niet voortvloeien uit een eerdere erfbeplantingsverplichting (bestaande situatie),

Beleidsnotitie Erfbeplantingen

Herschreven versie behorende bij het Omgevingsplan Buitengebied 2016

onderdeel uitmaken van de beschermde functies “Natuur”, “Groen”, “Water”, “Onverharde wegen”, “Ecologische verbindingszone, herstel watersysteem” of anderszins tot een beschermde natuur of ecologische functie behoren tellen niet mee voor de 20%-norm.

- 8) Er wordt hydrologisch neutraal omgegaan met het hemelwater.
- 9) Erfbeplanting is niet toegestaan binnen de functie “Leiding” (bij gasleidingen en riooltransportleidingen), alsmede binnen de keurzone langs waterschapsplopen.

5.3 Tips en suggesties

Daarnaast kunnen de volgende tips en suggesties worden meegenomen bij het opstellen van een kwalitatief goed erfbeplantingsplan:

- 1) Als er grootschalige bebouwing wordt gerealiseerd of aanwezig is, bijvoorbeeld stallen en grote loodsen, kunnen brede groensingels deze bebouwing camoufleren of visueel breken. Deze groensingels vragen dan om een bepaalde breedte, mede afhankelijk van de gebruikte soorten. Een dergelijke singel moet immers ook in het najaar en de winter een visueel afschermende werking hebben.
- 2) Integreer eventuele watervoorzieningen, zoals retentievijvers en buffersloten in het erfbeplantingsplan. Dit oppervlak kan ook meetellen als erfbeplanting.
- 3) “Open groen” is ook groen. Een mooie weide, grasveld of weilandje met wat fruitbomen en andere opgaande beplanting kan een goede landschappelijke kwaliteit hebben.
- 4) Bij ontwikkelingen op basis van de beleidsvisie “*Vitaal Buitengebied Boekel*” vormt versterking van de omgevingskwaliteit de basis voor extra ontwikkelingsruimte. Erfbeplanting en landschappelijke elementen zijn dan relatief goedkope vormen van tegenprestatie. Hierbij gelden de volgende regels:
 - a) De helft van de erfbeplantingsverplichting telt niet mee als tegenprestatie;
 - b) Erfbeplanting kent een lagere waarde in tegenprestatie dan de beschermde functies “Groen” en “Natuur”. Voor deze laatste twee functies moet dus een functievlak opgenomen worden en gelden ook strengere uitvoeringseisen. Niet al het groen heeft immers natuurlijke kwaliteiten. In voorkomende gevallen wordt bij de eerstvolgende herziening van het omgevingsplan dan de functie “Groen” danwel “Natuur” opgenomen.
- 5) Beplanting op afstand kan in sommige gebieden of bij sommige functies onderlinge hinder tussen die functies voorkomen. Het kan ook goed passen in het landschap en dit versterken. Op afstand erfbeplanting realiseren kan ook beter zijn om toekomstige ontwikkelingsruimte te behouden.
- 6) Realiseer eerst de bouwplannen en plant daarna, in het juiste plantseizoen, de erfbeplanting pas aan;

6 Realisatie

Een kwalitatief goed erfbeplantingsplan op papier is natuurlijk mooi, maar dit plan moet ook daadwerkelijk gerealiseerd worden. Om de realisatie van het erfbeplantingsplan te waarborgen worden in deze beleidsnotitie regels gesteld.

6.1 Termijn van realisatie

Een goedgekeurd erfbeplantingsplan moet binnen de navolgende termijn worden uitgevoerd:

- 1) uiterlijk binnen 1 jaar na vergunning van eventueel beoogde werken, bouwwerken en gebouwen;
- 2) doch uiterlijk binnen 3 jaar na afgifte van de juridische toestemming van het bevoegde gezag voor de beoogde ontwikkeling.

Beleidsnotitie Erfbeplantingen

Herschreven versie behorende bij het Omgevingsplan Buitengebied 2016

6.2 Onderhoud en instandhouding

Nadat de beplanting is aangelegd moet deze ook onderhouden worden. Het erfbeplantingsplan bevat hiervoor een onderhoudsplan, waarin is omschreven welke reguliere onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd om de instandhouding van de erfbeplanting te verzekeren.

De instandhouding van erfbeplanting is oneindig in tijd. Deze plicht kan worden geborgd door dit op te nemen in de exploitatieovereenkomst of een erfbeplantingsovereenkomst. De gemeente Boekel gaat ervan uit dat het onderhoud en de instandhouding wordt geborgd middels een overeenkomst.

6.3 Overeenkomst

Publiekrechtelijk is de daadwerkelijke realisatie van een erfbeplanting moeilijk af te dwingen. In het Omgevingsplan is weliswaar opgenomen dat het gebruik pas is toegestaan, nadat aan de gestelde voorwaarden is voldaan, maar dat biedt nog geen garantie. Om deze reden moet een erfbeplantingsplan vergezeld gaan van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer. Hierin wordt bedongen dat uitvoering wordt gegeven aan het erfbeplantingsplan. Ook wordt het onderhoud en de instandhouding middels deze overeenkomst geborgd. Op deze verplichtingen wordt een boetebeding gelegd.

In geval van subsidies voor erfbeplanting wordt door de subsidieverstrekker altijd een hardheidsclausule en instandhoudingsplicht opgenomen. In de overeenkomst die de subsidieverlener – ontvanger samen aangaan. De gemeente is hier doorgaans geen partij in. Deze geldt in ieder geval voor de periode van onderhoudssubsidie, maar vaak ook voor langere termijn. Hiermee is de instandhouding soms al (tijdelijk) geborgd. Dit kan in de overeenkomst met de gemeente worden benoemd, maar is onvoldoende houvast om de erfbeplantingsovereenkomst achterwege te laten.

Erfbeplanting geniet vanuit het Omgevingsplan gezien niet altijd een even goede juridische bescherming. In tegenstelling tot de functies “Groen” of “Natuur”. Dit willen we ook niet om de flexibiliteit in de uitvoering te behouden.

Herschreven versie behorende bij het Omgevingsplan Buitengebied 2016

30 augustus 2016

Gemeente Boekel